

① Stass. BZk 14/12

54530
13/12

② Min. BZk

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan Stass BZK / Minister BZK
Van DG00/DS

nota

Verzendexemplaar Kabinetsreactie op het ROB-advies
'Sturen of gestuurd worden' t.b.v. Tweede Kamer

Aanleiding

De Ministerraad is op 10 december 2021 akkoord gegaan met het verzenden van de kabinetsreactie op het ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden' aan de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- Graag de kabinetsreactie ondertekenen voor verzending aan de Tweede Kamer. De kabinetsreactie dient ook door de minister voor Rechtsbescherming ondertekend te worden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam
1	Kabinetsreactie op het ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden'
2	Beslisnota aanbieding kabinetsreactie aan CBJ en beslisnota aanbieding kabinetsreactie aan MR

TER ONDERTEKENING

Datum
13 december 2021

Onze referentie
2021-0000667209

Opgesteld door
[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)
2

Aan
Stass BZK / Minister BZK

Van
DG00/DS

Met opmerkingen : 13/12 [Redacted] Nota's worden openbaar.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan Minister BZK en Stas BZK
Van DG00/DS

nota

Kabinetsreactie ROB-rapport 'Sturen of gestuurd worden'

Aanleiding

Op 25 mei 2021 heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (hierna: de Raad) het advies 'Sturen of gestuurd worden: over de legitimiteit van sturen met data' aangeboden aan het kabinet. De concept Kabinetsreactie is nu gereed voor agendering in het voorportaal van de CBJ.

Advies/ actie

In te stemmen met agenderen van deze concept Kabinetsreactie voor de CBJ.

Kern

- De centrale boodschap van de ROB aan de Rijksoverheid luidt: '*dat de overheid de legitimiteit van sturen met data moet borgen door heel goed de publieke verantwoording te organiseren. Heel concreet betekent dit dat het niet in het publieke debat moet gaan om het verzamelen van data over burgers, maar om het verzamelen van data over partijen die sturen met data*'. Daarbij doet de ROB negen aanbevelingen (zie toelichting).

Kabinetsreactie op hoofdlijnen

- Voorgesteld wordt positief te reageren op het advies van de ROB.
- Aangegeven wordt dat digitalisering kansen biedt als middel dat kan bijdragen aan slimmer beleid en aan betere dienstverlening. Uiteraard moet daarbij de rechtmatigheid voorop staan. Zo moeten alleen die gegevens worden gebruikt die noodzakelijk zijn om taken uit te voeren. De risico's dienen zoveel mogelijk te worden weggenomen of gemitigeerd.
- Verder wordt in de kabinetsreactie aangegeven dat het kabinet langs drie sporen werkt aan het beter organiseren van de publieke verantwoording over sturen met data. Dat zijn:
 - Het eerste spoor is de interbestuurlijke datastrategie, waardoor betere sturing op dataprocessen binnen de overheid mogelijk moet worden. Deze datastrategie wordt tegelijkertijd met deze kabinetsreactie aangeboden aan de CBJ.
 - Het tweede spoor betreft het versterken van de relatie tussen data en algoritmen. De concrete acties om een verantwoorde inzet van algoritmen te borgen die burgers de noodzakelijke bescherming moeten bieden, staan in de beleidsagenda die op 10 juni jl. naar de Kamer is gestuurd. Deze acties strekken er in hoofdzaak toe om zeker te stellen dat er een consistent en

TER BESLISSING

Datum

17 november 2021

Onze referentie

2021-0000610512

Opgesteld door

Samengewerkt met

OCW, JenV, IenW, CIO Rijk,
SZW, EZK, BZK

Bijlage(n)

1

Aan

Minister van BZK en Stas van
BZK

Van

DG00

Met opmerkingen: 12/10

toepasbaar kader is voor de inzet van algoritmen en dat daarop voldoende toezicht bestaat.

3. Het derde spoor betreft het ontwikkelen van nieuwe wettelijke kaders voor digitale dienstverleners (Digital Services Act (DSA), mededinging in digitale markten (Digital Markets Act (DMA), voor artificiële intelligentie (AI Act) en voor data portabiliteit, interoperabiliteit en data tussenpersonen (Data Governance Act (DGA) en Data Act).

Politieke context

- Het ROB-advies bevat *politiek gevoelige* aanbevelingen. In het advies wordt aanbevolen om bestuurlijke en politieke portefeuilles voor digitalisering en datahuishouding te creëren. In de kabinetsreactie wordt aangegeven dat het aan een volgend kabinet is om hier naar te kijken.

Toelichting

Samenvatting van het ROB-advies

- De Raad merkt op dat sturen met data alleen succesvol kan zijn als deze sturing niet alleen effectief en efficiënt is, maar ook legitiem. Kern van het advies is daarom om de publieke verantwoording over sturen met data beter te organiseren.
- De Raad constateert een 'verantwoordingskloof': dit is een kloof tussen de politieke besluitvorming over sturen met data en de impact van sturen met data in de praktijk. Ook ziet de Raad het gevaar dat deze kloof kan leiden tot onvoldoende tegenmacht tegen de toenemende sturing van techbedrijven in het alledaagse leven van burgers.
- Om er voor te zorgen dat het openbaar bestuur een sterke gesprekspartner is op het terrein van data-sturing, en gezaghebbend kan optreden waar nodig, doet de Raad 9 aanbevelingen, langs 3 strategische lijnen:
 - I Versterk de kennispositie van bestuurders, volksvertegenwoordigers, ambtenaren en burgers
- 1. Zorg voor inhoudelijke expertise en strategie ten aanzien van data-technologie op het hoogste politiek-bestuurlijk niveau;
- 2. Werk samen met kennisinstellingen aan een gemeenschappelijke onderzoeksagenda;
- 3. Maak werk van democratisch en digitaal burgerschap.
 - II Vertaal publieke waarden naar een samenhangend beleid voor data-technologie
- 4. Zorg voor een consistent juridisch kader dat publieke doelen en waarden centraal stelt;
- 5. Dwing transparantie af door de positie van onafhankelijke waakhonden te versterken;
- 6. Haal expertise van buiten het openbaar bestuur naar binnen met een open cultuur van verantwoording.
 - III Benut huidige verantwoordingsstructuren beter, pas deze zo nodig aan of creëer nieuwe structuren
- 7. Creëer bestuurlijke en politieke portefeuilles voor digitalisering en datahuishouding;
- 8. Werk vanuit de rol als opdrachtgever aan een (wettelijk) ordeningskader voor techbedrijven;
- 9. Biedt tegenmacht aan techbedrijven door nauw samen te werken met de Europese Commissie, de media en burgers.

Datum
17 november 2021

Onze referentie
2021-0000610512

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan Stass BZK / Minister BZK
Van DG00/DS

nota

Kabinetsreactie op het ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden' naar Ministerraad

Aanleiding

In de CBJ van 2 november jl. is de kabinetsreactie op het ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden' behandeld, met als voorgesteld besluit om de kabinetsreactie aan de Tweede Kamer te verzenden. Hierop werd positief gereageerd, met enkele opmerkingen vanuit SZW, IenW en OCW. Hierover is inmiddels overeenstemming bereikt.

Geadviseerd besluit

Graag uw akkoord om de kabinetsreactie aan de Ministerraad aan te bieden.

Kernpunten

De opmerkingen in de CBJ waren als volgt:

- Min. SZW: verzoek was om in de kabinetsreactie de toon enigszins aan te passen, de brief was in hun ogen vrij technisch en zij hadden enkele tekstuele/ redactionele suggesties. De toon en leesbaarheid hebben wij aangepast en wij hebben de tekstuele suggesties overgenomen.
- Min IenW: verzoek was om duidelijk te maken waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt in de brief. Bijvoorbeeld waarom er in de brief verwezen wordt naar een volgend kabinet om te kiezen voor een ministerie van Digitale Zaken. Nadat wij hebben aangegeven dat dit keuzes zijn die toebehoren aan een volgend kabinet, heeft IenW de opmerkingen ingetrokken.
- Min. OCW: vroeg om een zin over basis- en voortgezet onderwijs in de brief toe te voegen. Deze aanpassing hebben wij in de kabinetsreactie overgenomen.

Bijlagen (4)

1. Aanbiedingsformulier Ministerraad
2. Kabinetsreactie op het ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden'
3. ROB-advies 'Sturen of gestuurd worden'
4. Eerdere nota t.b.v. aanbieding aan CBJ

Datum
13 december 2021

Onze referentie
2021-0000667271

Opgesteld door

Samengewerkt met
JenV, SZW, OCW, IenW, EZK

Bijlage(n)
4

Aan
Stass BZK / Minister BZK

Van
DG00/DS

Met opmerkingen : 25/11